

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre 5 frt. — kr.
 Félévre 2 frt 50 kr.
 Negyedévre 1 frt 25 kr.

SZERKESZTŐSÉG:
 Búza utca, 1283. szám,
 hova a lap szerkesztési
 részét illető közlemények
 küldendők.
 Kéziratok nem
 adtuk vissza.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

KIADÓHIVATAL:

Szikes Antal könyvnyom-
 dásza, hova az előfizetési
 pénzek, hirdetések és
 minden a kiadóhivatalt
 érdeklő közlemények
 küldendők.

„Nyitott é”-ben egy
 sor közlési díja 10 kr.
 Hirdetések jutányos
 áron vétetnek fel.

A szarvasi regale közbirtokosság igénybejelentésének egy része.

(Válaszul a 17. szám vezércikkére.)

Ezzel befejezhetnők igénybejelentésünket, minthogy azonban a fenti italmérsi jogunk után járó kártalanítási összeg iránt tudomásunk szerint Szarvas város részéről is bejelentik az igényt, e tekintetben jogaink megóvása és biztosítása céljából igazainkat a következőkben terjesztjük elő:

Mint fent kifejtettük, Szarvas város lakosai a 2. sz. a. okmány szerint vették meg a volt földes uraságtól a kir. kisebb haszonvételeket tartozékaival együtt s a vételárát 334,504 frtot és 43 krt pengő ezüst pénzben magukra, mint zselléházak és jobbágytelkek tulajdonosaira, vagyonaránylag kiróvták és befizették a nélkül, hogy Szarvas városa mint község a vételárhoz a legkisebb összeggel is járult volna. A vétel egyidejűleg történt a jobbágyi terhek és adózások alól való örökös megváltással és a legelő elkülönítéssel úgy, hogy egyik jogügylet a másiknak teljes érvényesülése nélkül a 2. sz. a. okmány tartalma szerint is hatályosul nem bírhatott. Mindhárom ügylet lebonyolítására egy örökvaltsági testület választotta a megváltkoztak által magok közül, élén választott elnökkel, ki elsőnek Tomcsányi József volt, még 1848-ban vármegyei első alispáni minőségében is, míg Szarvason lakott, utána Lehoczky Lajos járási főszolgabíró lett elnöknek megválasztva. A fizetések teljesítésére is, ugynevezett örökvaltsági pénztár létesített külön személyzettel és külön pecséttel az 1846. évből, mert a 2. sz. a. szerint valóban tényleg a Szarvas város nagyközség csupán kész kere ült szolgált arra, hogy a jogügyletek létre jöhessenek, igen bajos is, majd nem lehetetlen lett vala a három ezernyi jobbágyok — és épen azon időlen közvetlen egyénenként szerződnie a földes urakkal, a minthogy az 1836. évi VIII. t. cz. 2. §-ában a jobbágyoknak adott azon jogot, hogy terheikre nézve külön-külön örökös köteleket tehessenek, épen a megkönnyítés, illetőleg a lehetővé tétel okából változtatta meg az 1840. évi VII. t. cz. 9. §-ának 2-ik pontja olyképen, miszerint akár egyes jobbágyok, akár egész községek földesúri tartozásait, szolgálataikat és adózásaikat önkéntesen és örökidőkre megváltassák, sőt ugyancsak a megkönnyítés indokából mondta ki az 1844. évi IV. t. cz., miszerint a nemesi javak birhatása a nem nemesekre is kiterjesztetik. Mindhárom ügyletre vonatkozó intézkedéseket és fizetéseket tehát Szarvason magok a kiváltkoztak lakosok illetőleg ezek választottjai tették. Az ötvenes években az alkotmány önhatalmú felfüggesztése után is a községnek ez ügyek a váltásai pénztár teljesen elkülönített vezetése mellett nyertek elintéztést. 1860. őszén ismét megalakult az örökvaltsági választmány, az arra jogosultak egyeteme által választva élén az elnökül választott Jancsovics Pállal s nyomban megalkotván alapszabályait, esküt és fogadalmat tettek arra, hogy a regale-jogok megvétele folytán meglévő vagyont, mint magántestületi vagyont kezelik, soha sem hatóságoknak, sem senkinek ahhoz semmi féle rendelkezési jogát el nem ismerik és el nem fogadják. Minthogy pedig az 1853. évi május 2-iki úrbéri nyílt parancs a jobbágyterhek megváltását az állam által intézendőnek rendelte el, az örök váltáság fejében fizetett összeg kárpótlása iránt Szarvasról is megtételek a kellő lépések, míg az 1868. évi XXXIII. t. cz. 1. §-a szerint mindazon községeknek és volt jobbágyoknak, kik az úrbér- vagy azt pótló szerződések alapján akár készpénz, akár pedig természeti adózásokból állott úrbéri szolgálataikat az 1840. évi VII. t. cz. kihirdetése után úrbéri örökvaltsági szerződések mellett megváltották: a váltáság tőke az országos alaptól megtérített határozatott és pedig a 8. §. alapján a jogosult-

ság ezen országos megtérítés iránt egyedül és kizárólag azokat s illetőleg azok örököszeit illette, a kik az úrbéri örökvaltsági tőke- és kamat részleteket kifizették s a község csupán azon arányban nyerhetett megtérítést, a mely arányban a tőke vagy kamattörlesztés a község jövőjébe kerül. A község tehát az örökvaltsági szerződés a 2. sz. alattival teljesen hasonló módon kötetelt meg s iratott alá, s egyáltalán mit sem kapott örökvaltság kárpótlásképpen. Igen természetes és igazságos, hogy italmérsi jogunk kártalanításához sem bírhat semmiféle törvényes vagy igazságos igénynyel.

Azonban a közbirtokossági vagyon folyton külön kezeltetett, minek igazolására jónak látjuk szemelvényül ide igtatni, hogy a Szarvas városi képviselőtestület 1871. évi április 3-án 175. sz. határozata szerint a volt honvédek által indított pört a város elvesztvén, a kielégítés céljából a város a váltásai pénztárból 12000 frtot kölcsönzött; a július 29-iki 338. sz. határozatában kimondta, hogy az úrbéri kárpótlási összeg leérkezvén, a város által a váltásai pénztárból 1863/4-iki inszégben kölcsönvett 20040 frtnyi úrbéri kötvényt és a 12000 frtot vissza kell adni, s erre egy bizottságot küldött ki, mire augusztus 27-én 364. sz. a. elhatározatott, hogy a város tulajdonát képező két sessió föld holdankint 150 frtot öt évre zálogba adatik, s a 12000 frt visszafizettetett; 1872. május 3-án 220. sz. a. határozat kimondta, hogy az új községi törvény az 1871. évi XVIII. fejelet a jövő községi képviselőtestületet nem lehetvén hivatva a váltásai pénztár s egyéb ügyek kezelése s ellátására, a teendőket az örökvaltsági 22-es választmányra ruháztatnak; 1872. július 23-án 342. sz. a. határozat határozat szerint olvastatott az örökvaltsági választmány lemondása s a további kezelést a tanácsra bizza, kijelentvén, hogy ámbár a választmány intézkedése nem felel meg a jogosságának, mert az örökvaltsági pénztár feletti intézkedést másra bízni jogkörén kívül esik, tekintve, hogy a váltásai pénztár kormányzat nélkül nem hagyható s tekintve továbbá, hogy a felügyeletet a tanács mint az összes lakosság kifolyása, leginkább van hivatva gyakorolni, mind ezeknél fogva addig is, míg a kiváltkoztak közönség véglegesen intézkedik, e képviselőtestület részéről is belenyugvasást nyújtunk arra nézve, hogy az örökvaltsági pénztár iránti felügyeletet, kormányzatot átvegye és gyakorolja a tanács, hogy pedig az ideiglenes helyzetből a kibontakozás mielőbb megtörténhessék, elvül kimondatik, hogy a váltásai pénztárhoz egy választmány 25 tagból választandó a közönség által, ugyan azért a tanács megbizatik oda működni, hogy a regale-váltáság körül érdekelt egyes lakosok az eredeti 1845-iki főkönyvből f. évi szeptember végéig kiirattassanak s alkalmas módon és időben a választóknak alkalom adassék a választmány megválasztására. 1873. január 13-án 4. sz. határozat szerint olvastatott a járási szolgabíró f. évi 91. sz. rendelete, mely mellett a község 1873-ik költségvetése azon utasítással küldetik vissza, hogy a mennyiben Szarvas város közbirtokossága vagyis a város lakosságának azon része, mely magát az úrbéri szolgálmányok alól felszabadította, az elvállalt terhek könnyebbitésére a községi házi pénztárt illetett úrbéri korcsmáltatási jogot magához ragadta s mind ez ideig használatban tartja, annál fogva az 1881. évi XVIII. t. cz. 108. és 145. §-ai értelmében a közpénztárnak ezen jövedelmekhez való jogát visszaszerezze és a kárpótlást kieszközölje, mire a végzés azon része, mely az úrbéri korcsmáltatási jognak a község javára leendő visszazszerzésére vonatkozik, véleményadás iránt kiadatott a jogügyi bizottságnak. Aztán e jogot a község visszanyerte és a multra leszármolt.

Megválasztatván az arra jogosultak által a közbirtokossági képviselőtestület és tisztség, a vagyon

külön kezeltetett s midőn 1874. végén elhatározták, hogy a megtakarított jövedelmet a közbirtokosság tagjai között felosztják, többen a szarvasi járási szolgabírói tisztséghez kérvényt adtak be ezt ellenezve, sőt a közbirtokossági vagyont a község részére kívánva, mely kérvény csak hamar visszavonatot, de már a regaleközbirtokosság elnökségével való tudatás után. Nem különben különféle híresztelések folytán a szolgabírói tisztség néhány községi lakost kérelmükre feljogosított, a község elöljárói közül a bíró és főjegyző jelenlétében a reg. közbirtokosság pénztárában vizsgálódást tartani, mi óvás és tiltakozás ellenére, erőhatalom alkalmazásának kilátásba helyezése után megtörtént. Semmi eredménye sem lett. Ily körülmények között a regale közbirtokosság képviselőtestületét érdekeit sértve látván, 1875. évi január 28-iki üléséből folyamodott a 40. sz. alatti hitelesített másolati kérvénnyel a vármegyéhez, miszerint Szarvas község és a szarvasi regale közbirtokosság közötti vagyoni viszonyt és birtokjogi kérdést tisztázná, a község rendezési törvény VIII. fejelete 107. § hoz képest végleg megállapítsa, s ekként a községben megzavart békét visszazszerze és a jövőre nézve azt biztosítsa. Békésvármegyei t. bizottsága az alispán Jancsovics Pál elnöke alatt a tisztai ügyészt, főszámvevőt, mérnököt, a szarvasi járási főszolgabíró és aljegyzőt küldvén ki, e küldöttség Szarvason 1875. április 11-én megjelenvén a község és regale közbirtokosság képviselőtestületeinek együttes ülésén, ugyanazon hó 13-án létesíté a 41. sz. alatt hiteles másolatban csatolt birtokelkülönítési és szabályozási okiratot, mely szerint teljesen elkülönített egység utján Szarvas község és a szarvasi regale közbirtokosság minden vagyona, a 6. pontban kijelentik, hogy a jogi és birtokviszonyok szabályozva lévén, a multra nézve e viszonyok tekintetében netán származható hármnemű igények és követelésekről a felek kölcsönösen ünnepélyesen lemondanak. Ezen okmányt a vármegyei t. bizottsága 194/875. kgy. sz. határozatával helyben hagyta és megerősítette 1875. május 10-én s folytatva tartott közgyűlésén a csatolt okmányra vezetett záradék szerint s az ellen sem a magas kormány, sem egyesek részéről semmiféle észrevétel vagy panasz nem léteztetett, jogerőssé vált s vagyonunkat azóta háborítlanul, teljesen elkülönítve használjuk.

A 42. sz. hiteles másolati okmány szerint Szarvas város és a regale közbirtokosság között a szükséges összeszámolás megejtetvén, az úrbéri korcsmáltatási jog hasznosításáért a város részére 1878-ik év 2 ik felére 622 frt 58 kr. mutatott ki a városi tanács 268/878. sz. határozata szerint, mely összeget a regale közbirtokosságtól meg is kapta.

A 41. sz. okmány kiegészítésül a 43. sz. hitelesített másolati egyezség jött létre az ingatlanok telekvi bekebelezése céljából hosszas előzetes tanácskozások után, melyet 1881. szept. 5-én tartott Szarvas városi képviselőtestületi közgyűlés 150/881. k. sz. a. jóváhagyott. Megjegyezzük, hogy a közbirtokossági vagyon az 1854-iki eredeti telekkönyvezés alkalmával Szarvas város kiváltkoztak közönsége nevére iratott szemben a községi vagyonnal, mely Szarvas város adóközönsége nevére vétetett fel. Ugyan így irattak be az eddig nem telekkönyvezett ingatlanok a 43. sz. okmány alapján, határozottan meglévő jelölve az 1875. évi április 23-iki okmányra való hivatkozással, hogy a szarvasi kiváltkoztak közönség, illetve regale örökvaltsági közbirtokosság és Szarvas város közönsége között kötetett meg az egyezség.

A teljes különváltást és vagyoni elkülönítést igazolja a 44. sz. hiteles másolati 1882. évi Szarvas városi képviselőtestületi közgyűlés 127. sz. határozata, mely szerint egy pankotai illetőségű szarvasi lakosnak bekebelezetnek, s utasítatik, hogy a helybeli némely regale jogok váltásága

fejében 10 frtot egyszersmindenkora a regale közbirtokosság pénztárába lefizessen.

Utasítván a közigazgatási hatóság által ugyancsak a járási szolgabíró elnökele alatt megtartott közgyűlésen a regale-jog birtokosok a 45. sz. eredeti szabályrendeletet állapították meg, melyre azonban a magas kir. belügyminiszterium a 46. sz. hitelesített másolatú rendeletében oda nyilatkozott, hogy a szabályrendelet a szarvasi közbirtokossági magánvagyonnak az illető tulajdonosok általi mikénti kezeléséről szólván, mi tisztán a közbirtokosság magánbelügyeit képezi, nem illetékes a jóváhagyási záradék megadárára, mi nyilvánvalóvá teszi, hogy regale közbirtokosságunk teljesen magán jellegű testület s vagyonunk is az.

Kimaradván tévedésből úgy az 1875-ki, mint az 1875-ki fenti okmányokból egy 61 1400/1600 holdnyi ingatlan, mely eleitől Szarvas város adóközönsége nevében állott a tjkvben a 47. sz. hitelesített másolatú egység költetett meg a két testület által 1882. márcz. 1-én, melyet Békés megye t. bizottsági közgyűlése jóváhagyott 1884. december 16-án 393 sz. a. miután előbb a 48. sz. hiteles másolatú 17/84 sz. határozatával Szarvas város képviselőtestülete 1884. január 24-én tartott közgyűlésén elfogadott „miután a körülírt fekvőség az örökvalóság szerződés megkötése óta állandólag Szarvas város kiváltságos közönségének tényleges birtokát képezte egész mai napig, a város mint adóközönségre pedig tévedésből lett annak idején telekkönyvezve.”

De hogy a szarvasi regale közbirtokosság vagyonának így a hidvámszedési jognak is folyton birtokában van, s ezt elősmeri a felsőbb közigazgatási hatóság is, bizonyítja a 49. sz. hiteles másolatú okmány.

Szarvas városával az úrbéri korcsmáltatási jognak a volt földesúri italméresi joggal együttes hasznosításában egyezett meg a regale közbirtokosság 3—3 évenként, mit igazol az 50. sz. alatti eredeti városképviseleti 1877. évbéli 197. sz. határozat, melynél fogva csakis a jövedelmesség mérvéhez képest változott a helyzet annyiban, hogy maiglan az aránylagos összeget Szarvas város pénztárába fizeti be, hol minden évi költségvetésben és számadásában szerepel ezen tétel jóváhagyra a vármegye és közvetve a magas kormány által is.

Egyébként a szarvasi regale közbirtokosság a közigazgatási hatóság közbenjöttével létesített szabályrendelettel bir, mit igazolnak az 51. 52. és 53. sz. a. becsatolt okmányok.

A szarvasi regale közbirtokosság képviselő testülete az ide 54., 55. és 56. sz. a. mellékelt főkönyvi kivonatok szerint tisztelettel alólirotta-kat bizott meg ez ügyben képviseletével.

(Aláírások.)

Békés megye vasútügye. Vármegyénk vasúti bizottsága f. év márczius 12. iki gyűléséből azon indítványt határozta a vármegyei rendes közgyűlése elé terjeszteni, miszerint a sárréti vasúttakra és pedig két vésztköröstarcsa-mezőberényi fő- és köröstarcsa körös-ladány-szeghalom fűszeggyamatyi szárnyvonalakra, továbbá a lótkompos-orsnaza-szarvasi vonalra előmunkálati engedély kéressék, a költségről és fedezeti módjáról majd csak az előmunkálatok tényleges megtétele után fogván nyilatkozhatni.

Vármegyénk sárréti bizottsági tagjai ezen az egész vármegyére nagy fontosságú, reájuk nevezte pedig életkérdést képező ügyben értekezletet tartván, a megye összes lakosságát közelről érdeklő ellenindítványt határozta el a vármegyei közgyűlése elé lépni, melyet tájékoztató és állásfoglalás végett lapunk jövő számában egész terjedelmében közölni fogunk.

Ujdonságok.

— **Főispán beiktatás.** Terenyi Lajosnak, Békés megye új főispánjának ünnepélyes beiktatása szerdán, május hó 8-án fog Békés-Gyulán megtartani.

— **Hírek a főgymnasium köréből.** A szarvasi ág ev. főgymnasiumban az érettségire menendő VIII-ad osztályos növendékek osztályvizsgálata f. hó 11. től 18-ig fog megtartani. Ezen osztály magántanulói máj 17. és 18-án (péntek-szombat) d. u. lesznek megvizsgálva. Írásbeli érettségi vizsga tart május 21-től 25-ig délután 7 óratól 12 óráig. — Mihályi József főgymnasiumi tanár, — örömmel jelenthetjük, — fellábadt hosszan tartó súlyos betegségéből, orvosai tanácsára már az ágyat elhagyta, sőt egy-egy rövid sétát a kertben is tehet. — A főgymn. ifjúságnak f. hó 1-én az „Anna-ligetben” megtartott majálisa igen fényesen sikerült. A kedvező szép idő nagy közönséget csalt ki az árnyas fák alá, vidékről is számosan vettek részt, s szívesen vegyültek bele az ifjak ártatlan mulatozásába. Bővebb leírását lásd lapunk más helyén!

— **Új lelkész-beiktatás.** A békésgyulai ev. ref. egyház ujonnan választott lelképasztora, Nt. D o m b i Lajos, volt nagyváradi lelkész — írja gyulai levelezőnk — múlt hó hó 23-án érkezett hívei körébe; a vasútnál a presbyterium s nagy számú közönség ünnepélyesen fogadta az érkező jeles hitazonokot, ki beköszöntő egyházi beszédjét múlt vasárnap apr. 28-án tartá; ugyan

akkor ment végbe az ünnepélyes beiktatás is, melyen szép számban volt képviselve a környékbeli ev. ref. pap-ság, köztük Nt. Szabó János esperes, Garzó Gyula gyulai, Kéry Kálmán dobozi lelkész. A templom különben zsúfolásig megtelt intelligens, díszes közönséggel, ott volt az összes hivatalok tisztái kara, élükön az új főispánnal, Terenyi Lajossal. Az ünnepséget nagyban emelték a Csizsár Sámuel orgonista-kántor által ez alkalomra szervezett dalkarnak sikerült énekelődásai. Délben a „Komló”-ban banquette, este pedig egyik iskolahelyiségben társas vacsora volt, — fűszereve szellemes felköszöntők által.

— **Eljegyzés.** A városunk társas köreiben is közkedveltségnek örvendő M o r a v e s i k Emmy kisasszonyt, Nt. M o r a v e s i k Mihály aszodi ág. ev. lelkész művelt lelkű bájos leányát — B é r y Kelemen belmunkatársunk nővérét Husvét első napján jegyezte el Aszódon H a i t s c h Samu selmezi lyceumi tanár. Zavar-talan boldogságot kívánunk az ifjú jegyes-párnak.

— **Egy gözmalomtulajdonos öngyilkossága.** Pitvaros községét és környékét egy öngyilkosság tartja izgatottságban. Takács Márton gözmalomtulajdonos — kinek a főntebbi éveken virágzó dohány-töze-déje volt Szarvason — napok előtt eltávozott családjától minden szó nélkül. Később egy levelet adott föl Aradon, melyben tudatta, hogy őt ne várják többé haza. Felesége azonnal Aradra sietett s a rendőrség segítségével kereste férjét, de siker nélkül. Takács visszatért a községbe, de nem családjához; néhány napig bujkált, míg végre 24-én este a n. mejláthi ut mellett találtak őt agyonlőve, kezében a revolverrel. Öngyilkosságát anyagi zavarok okozták.

— **A Körös vízé** Ócsodnál lassanként apad, most 6 m. 55. cm a vízalás.

— **Verekezés** — című, múlt számunkban közölt ujdonságunkra vonatkozólag következő sorokat vet-tük B i r ó h n r e esendbízatos úrtól: Tekintetes Szerkesztő Úr! Múlt heti 17. számú lapjában „Verekezés” ezim alatt felemlíteni méltóztatik, hogy a húsvéti ünnepek-ben melyen meglotránkozató jelenetet idézett elő az utcán az urasági kastély közelében négy paraszt suhancz s ezek a hőstett végzése után — mint a kik a legépü-lesebb dolgokat végezték — meglelégedéssel oszlottak szét. Erre vonatkozva a nagy közönségnek bátor vagyok becses tudomására hozni, hogy azon hősök, kik az említett esetet rögtönözték, az olyan meglelégedésből biztosan — tudom — nem kérnek, mint a melyet részökre ezért városunk erélyes főszolgabírójára meghozni fog. Továbbá ugyan ezen lapban „Éjjeli rendetlenkedők” ezim kö-zölve van, hogy egy éjjel három „Betlehembem” utca-ról utczára, s udvarokba bekiabálva és egymást kedélye-sen cibálva zavarták a lakosok éjjeli nyugalmát, s az ilyen garázdálkodókra a rendőrség figyelmé felhivatik

T Á R O Z A .

A főgymn. ifjúság majálisa.

Ki gondolta volna előre, hogy az 1889. ik évben a mulatságok egész özönnel fognak Szarvasra zúdulni? Meg sem pihenhetünk a tarsang faradalmi után, a bőjt ugyancsak próbára tette kitarasunkat, s hatalmas akaratra volt szükségünk, ha be akartuk bizonyítani, hogy labunk és tudónk kipróbált erején a bőjnek vi-dám mulatozásai sem tudnak kifogni.

S mint a költő mondja:

„Az erős nem lankad, az erős megáll* ám de — uralm Istenem! — mi lesz belőlünk gyengékből? — Alig lábbadozhattunk fel abból a sokféle kórból és lobból, melyekkel a farsang és bőjt mulatozásainak utólag adóztunk, alig nyertük vissza félig-meddig erőnkét, mar ismét megjelent a látóhatáron a csalfa szíren, a mulatság és tánc csalókató tündére, most már csabító tavaszi mezben, s mi szerencsétlenek, sehogy sem tudtuk, hogyan fogunk csalókató hívásának ellenszegülvé, érzékellenek maradni a táncz édes örömei iránt. Kétségsébe voltunk esve: mert ha tánczolunk — az is baj (t. i. egészségünkre nézve); — ha pedig nem tánczo-lunk az meg még nagyobb baj — sziveinkre nézve.

Nem tudom, kitalálta-e az olvasó, hogy a csabító tündér alatt a diákok majálisát értem. (Mert nem akarom hogy esetleg félre értsenek.) Igen az ifjúság majálisát, e szép majusi ünnepet Hiszen ha már a május hónap is a költők szavai szerint: „idők öröme, az év gyönyöre, a virágok kikelete, az ifjúság képe, a szerelmesek barátja”: milyen nevt adjunk akkor a majálisnak?

Tudják-e Önök voltaképen, hogy mi egy diák majális?

Dehogyan tudják!

A diákok azt mondják, hogy az mennyország a földön.

A fiatal emderek szerint: szemek paradicsoma.

A professor urak szerint: szükséges rossz, Mert ürügyül szolgál a tanulóknak arra, hogy 3—4 hétig ne tanuljanak.

S ha a lányokat kérdeznők, azt felelnék: talpa-ink csiklandozása a táncz által, és sziveinké a hódolók bókja által.

Oh te versben, prózában, százsor megénekelt majális! Hat még a költők és írók hogyan szólnak rólad! Körülbelül így:

„Selymes szirmai kibontó rózsabimbó, tarka lepke-szárnyak első rebbenése, kis pacsirta első trillája ott fűnt a fényes, átlátszó tavaszi légtérben” — ez a majális.

És talán igazuk is van a költőknek. Hisz melyik leány szive nem dobog hangosabban a majális emlité-sére? Az ábránd, a remény aranyos szálakba fűződnek e szóban. S én sem vagyok különben, — most midőn a lezajlott majálisról akarok szólni. Egymást úaik agyamban a gondolatok, fejem kábul, szemem káprázik.

Hiába is várnak tőlem, hogy a majá-lis történetét valami rendszeresen adjam elő. Hiszen már az is sok, hogy eddig is ilyen lyrai hangulátú reflexiókra volta — képes. Ő csak emlékezzenek vissza a kik átéltek, vagy képzeljék el, hogyan zsong-bong ilyenkor előttünk a sokaság, miként cseng fülnkbe egy-egy keringő hangja, mikép káprázik szemünk: élenkbe tűnik egy-egy alak, mely figyelmünket megra-gadta, az elmosódó morajból kihallik egy egy kacaj... átalmotuk újra, magunk előtt láttuk az egész mulatságot.

Ezer villám! — most veszem csak észre, hogy ha tovább így folytatom, egészen benne leszek a lyrai hangulatban, pedig hát a majális lefolyásáról kellene referálnom. Pedig már az igazat meg vallva, ezen általánosságban tartott ábrándozás közben majd-nem visszaképzelttem magamat diák-éveimnek boldog, százsor boldog napjaiba, mikor összes búbanatomat a Newton tétele okozta, s családásaim egyedül a tévesen megoldott trigonometriai feladványok voltak!

Visszahívhatlan örökszép idők! Nincs most időm rátok visszagondolni. Mert, — bármily kedvetlenül térünk is át ilyen általánosságok után az egyes rész-letekre: a krónikástól nem azt kérdi a világ: mi tesz-szik neki, mi nem? — hanem egyszerűen azt mondja: tessék regisztrálni, konstatálni!

Konstatálom tehát, hogy a főgymn. tanulók ma-

jálisa oly szép, oly kedves, s története érdekes részle-tében oly gazdag volt, hogy könyvet is lehetne róla írni. Hogy ezt ne vehessék túlzásnak: ime tehát itt nyujtom a majális történetének egyes részleteit, persze csak rövid vázlatban, fejezetekre osztva. A kinek kedve és ideje van róla könyvet írni, ezen vázlatot és fel-osztást bátran felhasználhatja.

Mielőtt azonban elkezdem, — mint Pakh Albert szokta volt mondani, — három csillag következik.

I. Rész. Előzmények.

I. F e j e z e t. A z i d ő j á r a s .

— No ez már kiállhatatlan!

— Hallatlan! Tűrhetetlen!

— Mi lesz már ebből?

— Kétségbe kell esni!

Két héttel ezelőtt még ilyen párbeszédet lehetett hallani mindenfelé. Persze mindenki tudta már, hogy május 1-én majális lesz, s minthogy ezzel a kérdéssel elválhatlan kapcsolatban áll az időjárás kérdése is, természetesen, hogy a múlt hónap nagy részében egész Szarvas nem beszélt egyébről a hideg, szeszélyes idő-járást szidta mindenki. Ha ismerőssel találkoztunk az utcán, bizonyosak lehettünk benne, hogy ezzel fogad: „Juj, de hideg van!” s mi okvetlen azt feleljük rá: gyalázatos hideg!

Nem segít ugyan vele az ember sem magán, sem felebarátján, de még is jobban esik, ha szidhatja az időt.

S minél inkább közeledett a majális ideje, annál könnyebb és halásabb foglalkozással lett az időjárás mestersége. Sok, türelmetlen szivecske tulajdonosa puha kacso-szoritással jutalmazta azt, a ki a biztos szép időről s a nehezen várt majális megtartásáról valami módon alaposan meg tudta őt nyugtatni.

És ez természetes volt. Bátor-ság kellett hozzá, hogy a majalist épen május elsejére merték kitűzni. Hiszen ez a nap régi idő óta esküdt ellensége a szép időnek s így természetesen a majálisnak is, mely a szép idő barátsága nélkül meg nem élhet.

Aztán meg: — ugyan kérem — láttak már nyári vagy tavaszi mulatságra szóló meghívót, olyat, a melyen a kellemetlen idő eshetőségére — elhalasztott napot is ki ne tűztek volna? A mi diákjaink azonban

A rendő-
méltó fel-
azon az
meg mos-
lehem*
teki* nap-
vallásoss-
hogyan
BIRÓ IM

(Uj-
a megro-
26-án, a
tat. Egye-
méltatja
ohajjuk,
munk a

Fuksz E-
jelen idő-
nagy bet-
togatása
szadott
gyenes
dozó szí-
fejezést.

nap u-
zö napo-
vezetése
agg, mi-
ben fe-
d. u. B-
lovait b-
ugy i a-
meg h-
békli Lu-
béréske-
t a t o t

hir szer-
rint a f-
volna. s
ban ug-
szintén

téri üre-
k e d é
tal kere-
öleket f-
gyünk
melyek
lteni, k-
fára —
n e g y
hogya

ezt elfe-
hozza s
gak ter-

A
munkaj-
sáboka
napoko-
kek bes-
dekre s
sanatok
sátor fe-

T
sátor n-
ban ha-
személy
kon at-
sátor fe-

az egész
Eg-
megfelel-
egész m-
it. De e-
olyanra,
volt a b-
madik

ajnslog-
drága se-

Sz-

isteni-n-
városána

Eg-

zsef a b-

helyes le-

letésű le-

aafódon
dolatra
hogya
hogya a
s ez álta-
folé eme-
dig tudt-
szolgálat

A rendőrséggel tekintetben beszéltem, ki is a figyelemre méltó felhívást köszönettel veszi, de tessék elbírni, hogy azon az éjjeli rendtelenségben, dacára bár, hogy tudja, még most is gondolkozik a rendőrség, hogy ilyen „Betlehem” névvel elnevezett szent helyen, főképp Nagypénteki napestjén, a mikor minden jó keresztény ember vallásosságától áthatva van s odahaza marad, — hogyan is történhetett ott az éjjeli rendtelenség? BIRÓ IMRE, csendbíró.

(Ujdonságunk Szerint nem nagy hétént történt a megrovást involváló éjjeli kihágás, hanem mult hó 26-án, a mi különben a dolog lényegén nem sokat változtat. Egyébként örvendünk, ha a rendőrség figyelmére méltatja a közönség érdekében tett felszólalásainkat; s óhajjuk, hogy erre minél kevesebbszer legyen alkalomunk a jövőben.) Szerk.

Köszönet nyilvánítás. Tekintetes Dr. Fuksz Ede városi főorvos úr több évek óta, valamint jelen időben is engem folytonosan gyógykezel, és már egy nagy betegségeből is ügyessége, fáradhatlan pontos látogatása, szorgalmas utánlátása által felgyógyultam visszaadott az életnek: mind ezen irántam tanusított ingyenes gyakori és fáradságot nem ösmérendő — önfeláldozó szivessegeért hálás meleg köszönetemnek adok kifejezést. Hellebranth Miklósné.

Három természetellenes halál — 2 nap alatt. Öcsöd községben két egymásután következő napon három végzetes szerencsétlenség történt. Nevezetesen f. hó 27-én d. u. Nagy Sámuel 81 éves agg, míg férjzett leánya templomban volt, a kocsiszínben felakasztotta magát. Ugyancsak e nap d. u. Bende Sándort a mint a szántást bevégezte s lovait beakarta fogni, az egyik ló két hátsó lábával úgy lágyékön rugta, hogy 7 órai kínlás után meghalt. Ápril, 28-án pedig Csékes Lászlónak Izbéki Lukács tanyájában Deák Sándor tanyás keze alatt béreskedő 16 éves fia felakasztva találtatott. Az eset orvos-rendőrileg megvizsgáltván, hír szerint gyanú okok merültek fel arra nézve, miszerint a fiu nem akasztás, hanem megfojtás áldozata lett volna. Sajnátságos, hogy a múlt évben is ugyanezen tanyában ugyanezen tanyás idejében egy hasonló béreslú szintén felakasztotta magát.

Új fakereskedés. Az ovodatársulat piac-téri üres telken május 1-én új szén- és fakereskedést nyitott Wiegner Lajos, körös-ladányi fiatal kereskedő. Ugy halljuk, hogy jól kimért méter-öleket fog szállítani. Óhajtható is, hogy végre meglegyünk kímélve az oly gyakran ismétlődő miszeriaktól, melyeknek jellemzésére elég legyen csak annyit felemlíteni, hogy a télen egyik helybeli fakereskedő két öl fára — a vevő erélyes fellépése folytán — 45 mondd: ne gyenőt hasábot volt kénytelen pótlólag küldeni, hogy a 2 öl — ha csak szűken is — de ki legyen.

ezt elfeledték. Nem csuda, hisz nincsenek ők még hozzá szokva a terminus változtatáshoz (értsd: a vizsgák terminusát.)

2-ik Fejezet. Készülődés.

A majális előkészületeit, a rendező tanulók lázas munkáját csak röviden említem. Pedig arról egész hasábot lehetne írni. Hogyan lóttak futottak egész napokon át a városban a mulatsághoz szükséges kellékek beszerzése végett. A meghívók kihordása, s a vidékre szólóknak czimezése sem volt híján érdekes mozzanatoknak. Mily nagy munkát kívánt a nagy és szép sátor felállítása, feldiszítése?

Tudvalevő ugyanis, hogy Szarvason a diák-majális sátor nélkül el sem képzelhető. — A sátor felállításában hathatós segítséget kaptak Rohoska Pál vállalkozó személyében, ki szivessegből minden díj nélkül napokon át segítségül és intézőül működött és fáradozott a sátor felállításában, mi által nemcsak a rendezőket, de az egész tanulósgot halára kötelezte.

Egyik legnehezebb feladat volt azonban jó és megfelelő „bort” találni. E nélkül csomak lett volna az egész majális. Végig járták Szarvas összes bortermelőit. De egyiknek pénzében sem akadtak az igazira, olyanra, a mi nekik jó lett volna. Majd ez, majd az volt a baj. Az egyik erős volt, a másik gyenge a harmadik savanyú, a negyedik hordószagú, az ötödik „ajnszagos”. Ismét az egyik drága volt, a másik se nem drága se nem rozg, de csak kevés volt belőle.

Szóval sokat fáradtak, — hiába! Végre — mint „isteni-machinéria” az eposzban — híres Nagy Körös városának kellett a bajon segíteni.

Egyik ismert polgártársunk ugyanis, (Timár József a becsületes neve) ajánkozott a bor-probléma helyes és célravezető megoldására. Nagy-körösi születésű levén, nagyon jól tudta, hogy „híros város az aafódón Köcskemét”. Egyik vig perczében azon gondolatra jött, hogy ő a borkérdést úgy fogja megoldani, hogy egy csapásra két legyet is üssön. Elhatározta, hogy a nagy-körösi kütünő borkéretet fog megszerezni, s ez által szülővárosának hírnevét is Köcskemét hírneve fölé emeli. Ez lett volna az egyik légy. Más részt pedig tudta, hogy a majális rendező tanulósgának is jó szolgálatot fog tenni, ha a borkeresés zavarából őket

Verseny-tornászás. A helybeli főgymnasium majálisán, mely f. hó 1-én az Annaligetben folyt le, a tanuló ifjuság közt versenytornászás is tartott, mely következő eredménnyel végződött. Győztes lett Stark Dezső, ki a 32 kilós vasrudat 19-szer emelte fejföle és 5-35 m. távot ugrott; jó második Szathmáry Béla 15 és fél pont súlyemeléssel és 5-38 m. távolugrással, vagyis fél erő pont hátránnyal. Az algymnasi-umi osztályok sikversenyében győztek Fericsán György a IV. osztályból, Csernák Kálmán a III-ból, Ambrózy Oszkár a II-ből, Hunyady Géza az I-ből. Mind a hat egy egy ezüst forintot, azonfelül Stark Dezső egy a polg. leányiskola által felajánlott díszes koszorút is nyert. A díjakat Benka Gyula igazgató-tanár tornászra buzdító lelkes szavak kíséretében osztotta ki, éltetvén a versenydíjak szives adományozóit, kiknek neveit nyugtázás céljából is tartozunk itt felemlíteni: Haviár Lajos helyettes főmérnök 2 forint, Dr. Szlovák Pál, Ponyiczky Maté. Sarossy Soma és Nagy Sándor urak egy egy ezüst forintot adták.

Majális Kondoroson. A kondorosi úri fiatal-ság majálisát tervez, mely a falunak éjszaki szélén levő pázsitos téren tartatnék meg. A majális idejére nézve még nem történt határozott megállapodás, valószínű azonban, hogy május 12-ike tüzetik ki. A mulatság az olvasókör könyvtára javára tartatnék s beleptidj lesz 60 kr. személyenként, családjegyet pedig 1 frt 50 kr. A siker iránt kecsgelet a reménység, ha csak a fagyos Pongrácz nem kellemlenkedik.

Kíségitő. Kondoros derék jegyzője Pelhe József gyöngelkedvén, egészsége helyreállításáig Petneházy Ferencz okl. jegyző. Szarvas városi írnok küldetett mellé kíségitőül, a ki Baross István kondorosi segédjegyző — szintén okleveles jegyzővel — osztja meg a teendőket. Óhajjuk a gyöngelkedő jegyző úr mielőbbi felgyógyulását!

A gyuró-gyógymódszer (massage) újabb időben legkiválóbb orvosaink által igen jó eredménnyel alkalmaztatik zsugorok benulások és csúzos bántalmak elhárítására és megszüntetésére s e célra a legjobb hatásúnak nyilvánítják a Bráza-y-féle sósborszeszt. Erre vonatkozólag Dr. Lörincz Ferencz ur a k. orvosok orsz. egyesületének titkára, tüdő- és szivgyógyász a következő levelet intézte Bráza-y Kálmánhoz: „Budapest 1885. máj. 12. T. Bráza-y Kálmán nagykereskedő urnak Budapesten. Csúzos (rhenum-antikus) bántalmaknál az ezen betegségek következtében gyakran fejlődni szokott szivbajok elhárítása céljából, valamint számos betegségnél, egyéb gyógyhatány mellett igen czélszerű az ugynevezett bedörzsolés kenő-gyuró-gyógymód (massage) ezen műveletnél az ön által készített kütünőösszetételű sósborszeszt minden esetben igen jó

kimentí. S ez a jó szolgálat lett volna a második légy.

Megigéri tehát a rendezőknek, hogy ő Nagy-körösről kütünő és mégis oly olcsó bort fog hozatni a majálisra, hogy a borkak akója kocsin való szállítással s fogsasztási díjjal együtt (s Tuzson ur vexatióját is beszámítva) kevesebbe fog kerülni, mint a szarvasi bor.

A rendezők kapva-kaptak az ajánlaton s így a borkérdés egyelőre szerencsés megoldást nyert. 3-ik fejezet. Hol a bor?

(április-járás Nro 1.)

Azonban... Nagy-körös tervez, — Köcskemét végge. Hogyan, hogyan nem történt, bíz én nem tudom. Lehet, hogy Köcskemét neszét vette a hírneve ellen intézett támadásnak, s sehogy sem tudott megbékülni azzal a gondolattal, hogy az alföld egyik nagy városában (Szarvason) ésmegyejében (Bekés m.-ben) már ezután Nagy-köröst jobban fogják ismerni Köcskemétnél. Mondom, lehet, hogy Köcskemét ezt megneztele s hogy megakadályozhassa, valami módon meguyerte a maga részére a hatalmas Tiszát, talán megerte, hogy ezután kormányparti képviselőket fog választani, — én nem tudom, hogy épen így történt-e, elég az hozzá, hogy — mikor a Szarvasra szállítandó bor már szépecsken fel volt pakolva a kocsi-ra s minden keszen állt az indulásra: — egyszerre csak kapja magát a hatalmas Tisza, elszakítja a nagy-körösi szántóföldeket vedő gátakat, s zügó arrafelőlönül el nem csak a földet, hanem az országotat is. Így természetesen nem csak a fuvaros nem mert a borral átnak indulni, hanem a nagy-körösi borkak sem volt semmi kedve az elindulásra, irított a víznek meg szinétől is.

A mi kedves polgártársunk pedig épen akkor, mikor már jó reménységben várta a bor megerkezését, kapta a szomorú esetről hírt adó távirati tudósítást.

A rendezőknek persze újra bor után kellett futniok s vegre is a jó Pásztor (-i) szánta meg a nyáját.

Ebből az esetből pedig az a tanúság, hogy: mégis csak „híros város az aafódón Köcskemét”.

4-ik fejezet. Hol a cigány?

(április-járás Nro. 2.)

Végre megérkezett a várva-várt nap: május elseje. S íme bebizonyult, hogy a diákok százzsorta különböző naptárszerkesztők, mint a csillagászok. Nem algebrával, nem trigonometriával számítják ők ki: mikor

eredménynyel szoktam használni, s így azt mindenkinek ajánlhatom.

Nyilttér.

E rovat alatt közöltekt nem vállal felelősséget a Szerk.

Jegyző könyv.

mely felvételeit alulirottak jelenlétében Szarvason Lusztig Miksa ur lakásán 1889 év május hó 2-án esteli 8 órakor a Kuczka-y Zoltán és Molitörisz István urak közt felmerült becsületbeli ügyben.

Alulirottak egyrésztől mint Kuczka-y Zoltán sértett fél, más részről Molitörisz István mint sértő fél megbizottjai kinyilatkoztatjuk, hogy Molitörisz István ur előttünk megjelenvén a f. év május hó 1-én az Annaligetben tartott diák-majálison Kuczka-y Zoltán ur ellen használt sértő szavakat, mint teljesen alaptalanokat, visszavonta.

Kelt mint fent.

Oláh Miklós,
Lusztig Miksa,
mint Kuczka-y Zoltán ur megbizottjai.

Boros Pál,
Fedor Károly,
mint Molitörisz István ur megbizottjai.

Nyilatkozat.

Alulirottak kijelentjük, miszerint a Golián István és Molitörisz István urak között fenn forgott becsületbeli ügy a mai napon elintéztést nyert.

Szarvason 1889 évi május hó 3-án.

KOLLÁR LAJOS,
TERRAY LÁSZLÓ,
mint MOLITÖRISZ

Dr. SALACZ OSZKÁR,
SVÁBY ÖDÖN,
mint GOLIÁN ISTVÁN megbizottjai.

Szerkesztői üzenet.

T. Gy. Helyben. Sajtelnem nem csalt, mikor azt hitte, hogy olyan „cikk”-et, — mely czáfolás és bizonyítás helyett egyenesen a szerkesztő ellen irányuló nagy adag fináncz-gorombaságot tartalmaz — nem adunk ki. Hanem ami a „Békési Lapok” (1) legközelebbi számban „megjenni fog”, azt már elolvassuk, s ha a szükség úgy kívánja, megesszük rá megjegyzéseinket. Különbben tessék csak viszsza-gondolni a mult nyáron történetek mindezen részletére, s befogja látni, kinek a lábát szoríthatja jobban az a bizonyos cipő?

Felelős szerkesztő: Varga József.

kezdődik a tavasz, hanem a fakadó lomb. a zöldülő gyep, a meleg napsugár után. Május elseje ő nekik az első igazi tavaszi nap!

Kepzeljék el — kérem — a legszebb, legüditőbb tavaszi reggelt, mely valaha Szarvas felett megvirradt. Balzsamos levegő, melyen kéklő, tiszta ég!

Hét óra van. Még egy pillantást vet a tükörbe a kis diák. Megöntözi zsebkendőjét s kabátját Ylang-ylanggal s elindul.

— Most vagy soha! — okoskodik magában. — Ő nem maradhat mindig kegyetlen irántan. Én őt szeretem, s ő ezt nem tudná megérteni, vagy megbecsülni?

S okoskodását szívével kibővíti, ér el a gyülekező helyre, a főgymnasium udvarára.

Ott már jelen van mindenki. Az udvarban valóban füstölő képet nyújtanak a négyes sorokban elhelyezkedett tanulók csoportjai, kis és nagy zászlókkal, koszorúkkal, színes szalagos szalmakalapjukkal, s a rendezők különböző színű jelvényeikkel. Lazas izgatottsággal várják az indulás idejét, a kitézőtt nyolcz órát. Az idő ólomlábban halad.

Végre üti a toronyban a nyolczat. Éljenzés. Indulnának, de most veszik észre, hogy nagy baj van. Nincs még itt a cigány. Úgy látszik, valahol elkéstek a május elseji zenelés közben. Czigány nélkül pedig nincs sem majális, de még ünnepélyes kivonulás sem. Borzasztó egy állapot! Harag, felindulás, kétségbeesés járja át mindegyiküknek amugy is izgatott szívet. A cigányok fél nyolczra voltak ide rendelve. Most már mindjárt egy negyed kilenczre. Le kell vonni a fizetésükből. — Így gondolkodik mindenki.

Nem akarom tovább ecsetelni azt a lázas izgatottságot, melyet a cigányok elmaradása s szépnem nevezhető eljárása okozott, Végre félkilenczkor megérkeztek s így aztán a menet megindulhatott a „Rakóczy” hangjai mellett. Ezzel a perczel tehát megkezdődött a majális. Ha már az előzményei is ily érdekesek voltak, maga a majális sem lehetett különb. Erről azonban majd a jövő héten.

Ennek a május elseji ápriliszárának persze legjobban örült az a polgártársunk, a kivel a nagy-körösi bor épen két nappal előbb járatott áprilist.

(Folyt. köv.)

K—Y Á—D.

